Työ- ja elinkeinoministeriö

Asia: E 44/2024 vp (eduskunta.fi)
Valtioneuvoston selvitys: Pääomamarkkinaunionin tulevaisuus
Perusmuistio: Pääomamarkkinaunionin tulevaisuus (eduskunta.fi)

Lausunto

Työ- ja elinkeinoministeriö kiittää lausuntomahdollisuudesta. Ministeriö toteaa, ettei sillä ole merkittäviä huomioita asiassa.

Työ- ja elinkeinoministeriö yhtyy Suomen kantaan siinä, että ministeriö pitää erittäin tärkeänä Euroopan laajuisen pääomamarkkinan kehittämistä ja kannattaa pääomamarkkinaunionin loppuunsaattamiseen tähtääviä toimenpiteitä. Sääntelyn ja byrokratian keventämistä voidaan pitää kannatettavana tavoitteena. Oman pääoman rahoitus eri muodoissaan ja eri lähteistä on tärkeää erityisesti kasvuyrityksille. Pääministeri Orpon hallituksen ohjelman mukaisesti työ- ja elinkeinoministeriössä valmistellaan valtion pääomasijoitustoiminnan tehostamista keskittämällä se Suomen Teollisuussijoitus –konserniin (Tesi). Uudistuvalle Tesille annetaan entistä laajempi teollisuuspoliittinen tehtävä ja toimintaa ja yhteistyötä muiden työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan erityistehtäväyhtiöiden kanssa kehitetään vaikuttavuuden lisäämiseksi.

Pääministeri Orpon hallituksen kevään 2024 kehysriihessä päätettiin 300 miljoonan euron lisäpääomituksesta Tesille vuosille 2025-2027 suoriin sijoituksiin teollisiin investointihankkeisiin sekä tutkimus- ja teknologialähtöisten yritysten skaalausvaiheen rahoitus uusien kansainvälisesti kilpailukykyisten innovaatio- ja yritysekosysteemien rakentamiseksi Suomeen. Julkisen rahoituksen roolina ei ole kilpailla yksityisen pääoman kanssa, vaan vauhdittaa kotimaisten yritysten ratkaisuja ja teollisten kärkihankkeiden investointeja.

Työ- ja elinkeinoministeriö korostaa yksityisen pääoma- ja rahoitusmarkkinan kehitystä ja pitää tärkeänä kevään 2024 kehysriihen tavoitetta selvittää vuonna 2025 yleishyödyllisten yhteisöjen kommandiittiyhtiö-muotoisiin pääomasijoitusrahastoihin tekemien sijoitusten säätämistä verovapaaksi ja pyrkimystä toteuttaa lakimuutos vuodesta 2026 alkaen. Suomalaiset rahastot ja keskimääräiset sijoitukset jäävät kooltaan jälkeen eurooppalaisista rahastoista ja sijoittajajoukko on Suomessa verrattain kapea. Säätiöt ja yleishyödylliset yhteisöt ovat jo aikaisemmin ilmaisseet halukkuutensa lisätä rooliaan pääomasijoitusrahastoissa. Aikaisemman arvion mukaan kysymys voisi olla merkittävästä lisäyksestä pääomasijoitusmarkkinoille tulevina vuosina. Valtion näkökulmasta olisi ensisijaista poistaa esteitä markkinan ja yksityisen pääoman tarjonnan kehittymiseltä, mihin myös Pääomamarkkinaunionin osaltaan pyrkii vaikuttamaan.

Lisäksi ministeriö tukee myös selvityksessä mainittua Suomen kantaa, joka pitää tärkeänä kasvu- ja scale-up yritysten rahoitusmahdollisuuksien parantamista Euroopassa laajentamalla oman pääoman ehtoisen rahoituksen saatavuutta esimerkiksi yhteissijoitushankkeiden kautta, joissa yksityiset sijoittajat ja/tai pääomasijoitusyhtiöt jakaisivat riskiä yhdessä julkisomisteisten pääomasijoitusyhtiöiden kanssa. Erityisesti tulisi priorisoida korkean teknologian kasvuyritysten ja teollisten startuppien pitkäjänteistä rahoittamista toiminnan skaalaamisen mahdollistamiseksi. Kasvuyritysten rahoitusmahdollisuuksien parantamisessa myös julkisomisteisilla pääomasijoitusyhtiöillä on tärkeä rooli, huomioitavaa kuitenkin, että julkisen rahoituksen rooli on yksityistä rahoitusta täydentävä. Yksityisen pääoman saatavuutta voidaan parantaa suomalaisia pääomasijoitusrahastoja kasvattamalla ja helpottamalla rajat ylittävää varainkeruuta.

Lisäksi ministeriön mukaan InvestEU-rahoitusohjelmilla ja Euroopan Investointipankkiryhmän rahoituksella voidaan vivuttaa yksityistä rahoitusta yritysten kasvuun. Suomessa takausohjelmien käyttö on kasvanut ESIR:n jälkeen.

Työ- ja elinkeinoministeriö panee merkille teemaan liittyen kansallisena toimenpiteenä hallitusohjelman Finanssialan kasvustrategian.

Henri Tuominen
Erityisasiantuntija
Työ- ja elinkeinoministeriö
Innovaatiot- ja yritysrahoitus osasto
Rahoitus- ja juridiikka ryhmä